

प्रारम्भिक मसौदा

कम्पनी ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: कम्पनी ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम “कम्पनी (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा २ मा संशोधन: कम्पनी ऐन, २०६३ (यस पछि “मूल ऐन” भनिएको) को दफा २ को,—

(१) खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (छ) थपिएको छ:—

“(छ) “सरकारी कम्पनी” भन्नाले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको एकल वा संयुक्त रूपमा पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व रहेको कम्पनी सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व रहेको संगठित संस्थाको पूर्ण वा अधिकांश शेयर स्वामित्व रहेको कम्पनी समेतलाई जनाउँछ ।”

(२) खण्ड (ट) झिकिएको छ ।

(३) खण्ड (ष) मा रहेका “शाखा कार्यालयलाई” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रदेश कार्यालयलाई” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३ को,—

(१) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छ:—

“(२क) यस ऐनको अधिनमा रही एक वा एकभन्दा बढी उद्देश्य प्राप्तिका लागि सरकारी कम्पनी संस्थापना गर्न सकिनेछ ।”

(२) उपदफा (३) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ:—

“तर मुनाफा वितरण गर्ने कुनै कम्पनीले मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनी संस्थापना गर्न वा संस्थापक हुन सक्ने छैन ।”

४. मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४ को,-

(१) उपदफा २ को,-

(क) खण्ड (क) झिकिएको छ ।

(ख) खण्ड (च) को सट्टा देहायको खण्ड (च) राखिएको छ:-

“च) नेपाली नागरिक संस्थापक भएमा नागरिकताको प्रमाणपत्र वा राष्ट्रिय परिचयपत्रको प्रतिलिपी र कुनै कम्पनी संस्थापक भएमा त्यस्तो कम्पनीको संस्थापनाको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी, कम्पनी संस्थापना सम्बन्धी प्रमुख लिखत तथा कम्पनी संस्थापना गर्ने सम्बन्धमा कम्पनीको निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपी,”

(ग) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ:-

“छ) विदेशी नागरिक संस्थापक भएमा निजको राहदानी वा निज कुन मुलुकको नागरिक हो त्यस्तो प्रमाणित गर्ने लिखतको प्रमाणित प्रतिलिपी र विदेशी कम्पनी संस्थापक भएमा सो कम्पनी संस्थापनाको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी, कम्पनी संस्थापना सम्बन्धी प्रमुख लिखत तथा नेपालमा कम्पनी संस्थापना गर्ने सम्बन्धमा विदेशी कम्पनीको निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपी ।”

(घ) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ:-

“ज) नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता वा नेपाल सरकारको अनुमति बमोजिम कुनै अन्तर्राष्ट्रिय संस्था वा निकाय संस्थापक हुने भएमा त्यस्तो संस्थाको संस्थापनाको लिखत, सम्झौता वा अनुमतिको प्रतिलिपी र नेपालमा लगानी गर्ने सम्बन्धी त्यस्तो संस्था वा निकायको निर्णय,”

(ड) खण्ड (झ) झिकिएको छ ।

(च) खण्ड (झ) पछि देहायको खण्ड (ज) थपिएको छ:-

“(ज) कम्पनी संस्थापना गर्ने व्यक्ति वा संगठित संस्था कानून बमोजिम कालो सूचीमा नपरेको र अधिल्लो आर्थिक वर्षसम्म कानून बमोजिम चुक्ता गर्नुपर्ने कर बाँकी नरहेको र यस ऐन बमोजिम जरीवाना रकम तिर्न बाँकी नरहेको लिखित उदघोषण,”

(२) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :—

“(३) उपदफा (२) को खण्ड (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भए तापनि एकल शेयरधनी भएको कम्पनी वा सर्वसम्मत सम्झौता नभएको अन्य कुनै प्राइभेट कम्पनी संस्थापना गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको ढाँचाको नियमावली स्वीकार गर्न मञ्जुर गरी देहायको विवरण खुलाई तोकिएको ढाँचामा कम्पनी दर्ता गर्न निवेदन दिन सक्नेछः

- (क) कम्पनीको नाम
- (ख) कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालय रहने ठेगाना
- (ग) कम्पनीले कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्य
- (घ) कम्पनीको अधिकृत र चुक्तापुँजी
- (ङ) कम्पनीको साधारण सभा गर्ने वा नगर्ने सो विषय
- (च) कम्पनीको संस्थापक र संचालकको नाम”

(३) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :—

“(४) उपदफा (३) बमोजिमको निवेदन माग भए बमोजिम कम्पनी दर्ता भएमा त्यसरी स्वीकार गरिएको नियमावली त्यस्तो कम्पनीको नियमावली हुनेछ ।”

५. मुल ऐनेको दफा ५ मा संशोधन: मुल ऐनेको दफा ५ को,—

(१) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः—

“तर दफा ४ को उपदफा (३) को प्रयोजनको लागि निवेदन परेको भए निवेदन परेको दिन र कारणबस सो दिन सम्भव नभएमा सोको भोलिपल्ट कम्पनी दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।”

(२) उपदफा (१क) पछि देहायको उपदफा (१ख) थपिएको छः—

“(१ख) उपदफा (१) बमोजिम कम्पनी दर्ता गरे पछि कार्यालयले तोकिएको ढाँचामा निवेदकलाई कम्पनी दर्ताको प्रमाणपत्र र एक प्रति नियमावली प्रमाणित गरी दिनु पर्नेछ र यस्तो प्रमाणपत्रको विद्युतीय प्रति निवेदकको विद्युतीय ठेगानामा पठाउन सक्नेछ ।”

(३) उपदफा (३) मा रहेको “राखेछ ।” भन्ने शब्दको सट्टा “राखेछ र त्यस्तो किताब विद्युतीय स्वरूपमा पनि राख्न सकिनेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

६. मूल ऐनको दफा ६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६ को,—

(१) खण्ड (क) मा रहेका “कुनै कम्पनीको नाम” भन्ने शब्दहरू पछि “वा अघि नै दर्ता भइ सकेका कम्पनीका समूहको नाम वा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

स्पष्टीकरण: यस खण्डको प्रयोजनका लागि “कम्पनीका समूह” भन्नाले कुनै मुख्य कम्पनी र सहायक कम्पनी वा त्यस्ता कम्पनीको समूह सम्झनुपर्छ ।

(२) उपदफा (२) मा रहेको “पन्ध्र” भन्ने शब्दको सट्टा “सात” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(३) उपदफा (३) मा रहेको “चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “निवेदकले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

७. मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९ को,—

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छः—

“(१) प्राइभेट कम्पनीको शेयरधनीको संख्या नियमावलीमा निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ र त्यसरी निर्धारण नभएमा एकसय एक भन्दा बढी हुन सक्ने छैन ।”

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छः—

“(४) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै कम्पनीले स्थानीय स्रोतको प्रयोग गरी प्रचलित कानून बमोजिम कुनै पूर्वाधार संरचना निर्माण गरेकोमा त्यस्तो संरचनाबाट आयोजना प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दाहरूका लागि

शेयर बिक्री गर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो शेयरका शेयरधनीहरूलाई वितरण गरिएको शेयरधनीको संख्या गणना गरिने छैन ।”

८. मूल ऐनको दफा १० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १० को,-

(१) खण्ड (ख) को प्रतिवन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिवन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ:-

“तर मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीले आफ्नो नामको पछाडि “(मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनी)” लेख्नु पर्नेछ ।”

(२) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) थपिएको छ:-

“(ग१) पब्लिक कम्पनीले दफा २३ बमोजिम विवरण पत्र प्रकाशन नगरी आफ्नो शेयर तथा डिबेन्चर खुल्ला रूपमा बिक्री बाँडफाँड गर्न हुँदैन ।”

९. मूल ऐनको दफा ११ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ११ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “एक करोड रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पाँच करोड रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका “यो ऐन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यो उपदफा” र “सम्बत् २०६५ साल आश्विन २२ गते भित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यो उपदफा लागू भएको मितिले तीन वर्षभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१०. मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १२ मा रहेका “(म्युचुअल फण्ड) सञ्चालन गर्ने कम्पनी” भन्ने शब्दहरू पछि “वा धित्तोपत्रको खरिद बिक्री गर्ने वा लगानी मात्र गर्ने मूल उद्देश्य भएको कम्पनी” थपिएका छन् र “हाल दर्ता भएका प्राइभेट कम्पनीहरूले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सम्बत् २०७४ साल वैशाख १८ गते भन्दा अघि नै दर्ता भइ सकेका दुरसंचार सेवा प्रदायक कम्पनीहरूले सम्बत् २०७६ साल वैशाख १८ गतेभित्र र लगानी मात्र गर्ने मूल उद्देश्य भएको कम्पनीले यो संशोधन प्रारम्भ भएको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

११. मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३ को उपदफा (९) पछि देहायको उपदफा (१०) थपिएको छः—

“(१०) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पब्लिक कम्पनीले कुनै प्राइभेट कम्पनीको पच्चीस प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर खरीद गरेमा दफा ७७, ७८, ७९, ८९, ९२, ९३, ९६, १०८, १०९, १११, १६४ को व्यवस्था त्यस्तो प्राइभेट कम्पनीको हकमा पनि आवश्यक हेरफेर सहित लागू हुनेछन् ।”

१२. मूल ऐनको दफा १६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६ को,—

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छः—

“(१) यस ऐनको कार्यान्वयन तथा कम्पनी प्रशासन र नियमन सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्न नेपाल सरकारले निजामती सेवाको कम्तिमा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको एक अधिकृतलाई रजिष्ट्रारको रूपमा तोक्नेछ र निजको कार्यालयको व्यवस्था गर्नेछ ।”

(२) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) र (१ख) थपिएका छन्ः—

“(१क) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी आवश्यकता अनुसार प्रदेशमा उपदफा (१) बमोजिमको कार्यालयको कम्तिमा एउटा प्रदेश कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछ ।

तर एक प्रदेशमा स्थापना भएको प्रदेश कार्यालयले अर्को प्रदेशको लागि समेत प्रदेश कार्यालयको रूपमा कार्यसम्पादन गर्न सक्नेछ ।

(१ख) रजिष्ट्रारको योग्यता र पदावधी तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

(३) उपदफा (४) मा रहेका “कार्यालयको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कार्यालय वा प्रदेश कार्यालय वा एकल विन्दु सेवा केन्द्रको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४) उपदफा (४) मा देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छः—

“स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “एकल विन्दु सेवा केन्द्र” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धी प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएको एकल विन्दु सेवा केन्द्र सम्झनु पर्छ ।”

१३. मूल ऐनको परिच्छेद — ३ मा संशोधन: मूल ऐनको परिच्छेद—३ को परिच्छेद शीर्षकमा रहेका “प्रबन्धपत्र” भन्ने शब्द झिकिएको छ ।

१४. मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १८ झिकिएको छ ।

१५. मूल ऐनको दफा २० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २० को सट्टा देहायको दफा २० राखिएको छ:—

“२०. नियमावली:— (१) कम्पनीको स्वरूप र उद्देश्य स्पष्ट गर्न तथा कम्पनीको काम कारबाही सुव्यवस्थित रूपले सञ्चालन गर्न कम्पनीले आफ्नो नियमावली बनाउनु पर्नेछ ।

(२) कम्पनीको नियमावलीमा देहायका कुराहरू उल्लेख हुनु पर्नेछ:—

- (क) कम्पनीको नाम,
- (ख) कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालय रहने ठेगाना,
- (ग) कम्पनीको उद्देश्य,
- (घ) कम्पनीको उद्देश्य प्राप्त गर्न गरिने कामहरू,
- (ङ) कम्पनीको अधिकृत पुँजीको अङ्क, कम्पनीले तत्काल जारी गर्ने शेयर पुँजीको अङ्क र कम्पनीको संस्थापकले तत्काल चुक्ता गर्न कबुल गरेको अङ्क,
- (च) कम्पनीको शेयरको किसिम, त्यस्ता शेयरमा निहित हक, अधिकार, प्रत्येक शेयरको मूल्य र विभिन्न प्रकारको शेयर सङ्ख्या,
- (छ) शेयर खरिद वा हस्तान्तरण गर्न कुनै बन्देज रहेको भए सो कुरा,
- (ज) संस्थापकहरूले तत्काल लिन कबुल गरेको शेयर सङ्ख्या,
- (झ) शेयरको रकम भुक्तानीका शर्तहरू,
- (ञ) प्राइभेट कम्पनीको हकमा शेयरधनीहरूको अधिकतम सङ्ख्या,
- (ट) कम्पनीको साधारण सभा बोलाउने तरिका, सभाको लागि दिनु पर्ने सूचना सम्बन्धी कुराहरू,

- (ठ) प्राइभेट कम्पनी भए साधारण सभा बोलाउने वा नबोलाउने सो कुरा,
- (ड) साधारण सभाको कार्यविधि,
- (ढ) सञ्चालकको सङ्ख्या, बैकल्पिक सञ्चालकको व्यवस्था भए सो कुरा र सञ्चालकको कार्यकाल,
- (ण) साधारण सभा तथा सञ्चालक समितिको निर्णयको अभिलेख र त्यसको प्रतिलिपि तथा निरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था,
- (त) पब्लिक कम्पनी भए स्वतन्त्र सञ्चालकको योग्यता र सङ्ख्या,
- (थ) शेयरधनीबाहेकको अन्य कुनै व्यावसायिक व्यक्तिलाई शेयरधनीको तर्फबाट सञ्चालक नियुक्त गर्ने भए निजहरूको सङ्ख्या, कार्यकाल, योग्यता तथा नियुक्ति प्रक्रिया सम्बन्धी व्यवस्था,
- (द) सञ्चालक समिति र प्रबन्ध सञ्चालकको अधिकार र कर्तव्यहरू,
- (ध) सञ्चालक समितिको बैठकको गणपूरक सङ्ख्या, बैठकको सूचना तथा बैठकको कार्यविधि,
- (न) विभिन्न वर्गका शेयरहरू र त्यस्ता शेयरमा निहित हक, अधिकार तथा बन्देजहरू,
- (प) शेयर बापतको रकमको भुक्तानीको माग तथा शेयर जफत सम्बन्धी व्यवस्था,
- (फ) शेयर हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था,
- (ब) शेयर पूँजी थपघट गर्ने कुरा,
- (भ) कम्पनीले आफ्नो शेयर आफैं खरिद गर्न सक्ने भए सो कुरा,
- (म) कम्पनी सचिवको नियुक्ति,
- (य) सञ्चालकको पारिश्रमिक, भत्ता र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था,
- (र) आफ्नो कारोबारमा छाप प्रयोग गर्ने भए कम्पनीको छापको प्रयोग,
- (ल) कम्पनीको लेखा, हिसाब किताब तथा लेखापरीक्षण,
- (व) ऋण वा डिबेञ्चर उठाउन सक्ने व्यवस्था,

- (श) कुनै खास व्यवसाय गर्ने कम्पनीको नियमावलीमा खुलाउनु पर्ने भनी प्रचलित कानूनमा कुनै व्यवस्था गरिएको भए त्यस्तो कुरा,
(ष) अन्य आवश्यक कुरा कुनै भए सो क्रमशः खुलाउने ।

(३) उपदफा (२) मा लेखिएका कुराहरूका अतिरिक्त आवश्यकता अनुसार देहायका कुनै कुराहरू पनि नियमावलीमा उल्लेख गर्नु पर्नेछः—

- (क) संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिले नगद बाहेक अरु कुनै किसिमबाट शेयर खरिद गर्ने वा शेयरमा हक पाउने भए सो कुरा,
(ख) कम्पनीले कारोबार शुरू गर्दाको बखत संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिबाट कुनै किसिमसँग कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा गरेको भए सो कुरा,
(ग) कम्पनीको संस्थापना गर्दा लागेको खर्च कम्पनीले नै व्यहोर्नु पर्ने भए सो कुरा,
(घ) संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिले कम्पनीबाट कुनै विशेष सहूलियत वा अधिकार पाउने भए सो कुरा ।

(४) उपदफा (३) को खण्ड (क) मा उल्लेख भए बमोजिम संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिले नगद बाहेक अरु कुनै किसिमबाट शेयर खरिद गर्दा वा शेयरमा हक प्राप्त गर्दा नगद बाहेक अन्य कुराको र खण्ड (ख) मा उल्लेख भए अनुसार कम्पनीको काम शुरू गर्दाको अवस्थामा संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिबाट कम्पनीले कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा पब्लिक कम्पनीको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम मूल्याङ्कन गर्न प्रमाणपत्र प्राप्त इन्जिनियर वा लेखा व्यवसायीबाट त्यस्तो सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गराउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कुनै सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गर्ने आधार तोकिए बमोजिम हुनेछ र त्यसरी नतोकिएकोमा त्यस्तो सम्पत्ति मूल्याङ्कन गर्ने व्यक्तिले सम्पत्तिको विवरण मूल्याङ्कन गर्दाको आधार उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(६) नियमावलीको कुनै व्यवस्था यो ऐनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः बदर हुनेछ ।

(७) नियमावलीको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

१६. मूल ऐनको दफा २१ मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा २१ को,—

(१) उपदफा (२) मा रहेका “अभिलेख गरी” भन्ने शब्दहरू पछि “संशोधन गरिएको नियमावलीको व्यहोरा प्रमाणित गरी” भन्ने शब्दहरू र देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः—

“तर उपदफा (१) बमोजिम गरिएको संशोधन यो ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम भएको नदेखिएमा कार्यालयले सोही व्यहोरा उल्लेख गरी संशोधन अभिलेख गर्न इन्कार गरी त्यसको जानकारी दिनु पर्नेछ ।”

(२) उपदफा (९) पछि देहायको उपदफा (१०) थपिएको छः—

“(१०) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि यस दफा बमोजिम नियमावलीमा भएको संशोधन कार्यालयले अभिलेख गरी सम्बन्धित कम्पनीलाई त्यसको जानकारी नदिएसम्म त्यस्तो संशोधन लागू हुने छैन ।”

१७. मूल ऐनको दफा २४ मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा २४ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छः—

“(२क) उपदफा (१) बमोजिमको विवरणपत्रमा जानी जानी झुठ्ठा कुराहरू उल्लेख गरेको प्रमाणित भएमा त्यसरी झुठ्ठा कुरा उल्लेख गरी तयार भएको विवरणपत्रमा सहीछाप गर्ने तथा कार्यालयमा पेश गर्ने संचालकहरूलाई रजिष्ट्रारले संचालकको पदबाट तत्काल काम गर्न रोक लगाउन सक्नेछ ।

तर यसरी रोक लगाउनु अघि सम्बन्धित संचालकलाई स्पष्टीकरण पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।”

१८. मूल ऐनमा दफा २७क. थपः मूल ऐनको दफा २७ पछि देहायको दफा २७क. थपिएको छः—

“२७क. शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्नु पर्नेःसार्वजनिकः निष्काशन गर्ने गरी शेयर छुट्याएको पब्लिक कम्पनीले सर्वसाधारणको लागि सार्वजनिक निष्काशन नगरेसम्म नगद लाभांस वा बोनस शेयर जारी गर्न सक्ने छैन ।”

१९. मूल ऐनमा दफा २८क. थपः मूल ऐनको दफा २८ पछि देहायको दफा २८क. थपिएको छः—

“२८क.धितोपत्रको प्राइभेट हस्तान्तरण वा बाँडफाँडः— (१) दफा २३ र २८ को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कुनै कम्पनीले यस दफाको अधिनमा रही प्राइभेट हस्तान्तरण (प्राइभेट प्लेसमेण्ट) सम्बन्धी प्रस्ताव गरी आफ्नो धितोपत्र प्राइभेट हस्तान्तरण वा बाँडफाँड गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राइभेट हस्तान्तरण प्रस्ताव मार्फत धितोपत्र खरिदको लागि अनुरोध गर्दा कुनै कम्पनीले एक आर्थिक वर्षमा बढीमा पचास जनासम्म लगानीकर्तालाई कम्तिमा दफा ५० बमोजिम आधारभूत शेयर धनीको हैसियत कायम हुन सक्ने गरी तोकिए बमोजिमको शर्त र प्रकृया बमोजिम शेयर बाँडफाँड गर्न अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

(३) कम्पनीको उद्देश्य पूरा गर्न कुनै कारोबार वा व्यवसायमा रणनीतिक साझेदारको रूपमा लगानी गर्न चाहने कुनै लगानीकर्ता वा संस्थागत लगानीकर्तासँग भएको सम्झौता बमोजिम धितोपत्र बिक्री बाँडफाँड गर्दा यस दफा बमोजिम बिक्री बाँडफाँड गर्न सकिनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम खरिद भएका धितोपत्र वापतको चुक्ता रकम चेक, डिमाण्ड ड्राफ्ट वा बैङ्किङ प्रणाली मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो रकम छुट्टै बैंक खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको जम्मा भएको रकम धितोपत्रको बाँडफाँड भएकोमा सो वापतको रकम चुक्ता गर्न तथा धितोपत्रको बाँडफाँड हुन नसकेमा धितोपत्र खरिदका लागि जम्मा गरेको रकम निवेदक लगानीकर्तालाई फिर्ता गर्ने काममा प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम धितोपत्र खरिदका लागि अनुरोध पत्र पठाइएका लगानीकर्ताको नाम र तोकिए बमोजिमको विवरण कम्पनीले तयार गरी त्यस्तो पत्र वितरण गरेको मितिले तीस दिनभित्र कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम शेयर खरिदको लागि पठाइएको पत्रमा तोकिए बमोजिमको विवरण खुलाइएको हुनु पर्नेछ र त्यस्तो पत्र वा विवरण सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन वा वितरण गर्न सकिने छैन ।

(८) यस दफा बमोजिम धितोपत्र खरिदको लागि अनुरोध पत्र पठाएकोमा त्यस्तो अनुरोध पत्र बमोजिम धितोपत्र खरिदको लागि रकम प्राप्त भएको साठी दिनभित्र धितोपत्र बाँडफाँड गर्नु पर्नेछ र त्यस अवधिभित्र धितोपत्र बाँडफाँड गर्न नसकेमा वा बाँडफाँड भएको धितोपत्रको मूल्यभन्दा बढी भएको रकम साठी दिन पुरा भएको पन्ध्र दिनभित्र निवेदक लगानीकर्तालाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ र सो अवधिभित्र फिर्ता नगरेमा वार्षिक बाझह प्रतिशतका दरले हुने ब्याज सहित त्यस्तो रकम निवेदकलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(९) यस दफा बमोजिम शेयर विक्री बाँडफाँड भएकोमा त्यसको विवरण सहित धितोपत्र धनीहरूको तोकिए बमोजिमको विवरण त्यसरी बाँडफाँड भएको तीस दिनभित्र कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१०) यस दफा बमोजिम पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया पुरा नगरी गरिएको कुनै पनि निष्काशन, विक्री, वितरण वा बाँडफाँडलाई धितोपत्रको सार्वजनिक निष्काशन भएको मानिनेछ र त्यसरी हुने निष्काशन धितोपत्र कारोवार सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(११) यस दफाको उल्लंघन गरी धितोपत्र विक्री बाँडफाँड गर्ने कम्पनीको संस्थापक र सञ्चालकलाई त्यस्तो विक्री बाँडफाँड भएको रकम बराबर जरिवाना हुनेछ र त्यस्तो कम्पनीले धितोपत्र खरिदकर्ताको पूरा रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(१२) कम्पनीले उपदफा (११) बमोजिम रकम फिर्ता गर्न नसकेमा कम्पनीको संस्थापक वा संचालकले त्यस्तो रकम ब्यक्तिगत रूपमा व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(१३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कम्पनी संस्थापना हुँदाका बखत सार्वजनिक निष्काशनका लागि छुट्टयाएको शेयर यस दफा बमोजिम प्राइभेट हस्तान्तरण वा निष्काशन गर्न सकिने छैन ।”

२०. मूल ऐनको दफा २९ मा संशोधन: (१) मूल ऐनको दफा २९ को उपदफा (१) मा रहेका “दायित्व भन्दा सम्पत्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कम्पनी मुनाफामा रहेको र प्रतिशेयर खुद सम्पत्ति दायित्व भन्दा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

२१. मूल ऐनको दफा ३३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३३ को उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (५क) थपिएको छः—

“(५क) उपदफा (५) बमोजिम दिइने प्रमाणपत्र भौतिक, अभौतिक (डिजिटल) वा जुनसुकै स्वरूपमा हुन सक्नेछ ।”

२२. मूल ऐनमा दफा ३४क थप: मूल ऐनको दफा ३४ पछि देहायको दफा ३४क थपिएको छः—

“३४क. साधारण शेयरमा परिणत हुने डिवेन्चर जारी गर्न सक्ने: (१) दफा ३४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विद्युत उत्पादन वा प्रसारण, सुरुङ्ग मार्ग, दुरतमार्ग, केबुल कार जस्ता पूर्वाधार संरचना वा सेवा संचालन गर्ने पब्लिक कम्पनीले साधारण शेयरमा परिणत हुन सक्ने डिवेन्चर जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी हुने डिवेन्चरका शर्त तथा भुक्तानी विधि डिवेन्चर जारी गर्दाका बखत निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि डिवेन्चरको अंकित मूल्यले खामेसम्म डिवेन्चर जारी गर्दाको बखत निर्धारित अवधि वा कम्पनीले व्यापारिक कारोबार प्रारम्भ गरेको पाँच वर्षमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो अवधिभित्र त्यस्तो डिवेन्चरलाई साधारण शेयरमा परिणत गर्नु पर्नेछ ।”

२३. मूल ऐनको दफा ४२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४२ को,—

(१) उपदफा (२) मा रहेका “शेयरको माग” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “निजले तत्काल चुक्ता गर्न कबूल गरेको शेयरको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क), (२ख), (२ग), (२घ), (२ङ), (२च) र (२छ) थपिएका छन्ः—

“(२क) कुनै कम्पनीको संस्थापकको नाममा रहेको शेयर बिक्री गर्दा कम्पनीमा तत्काल कायम रहेका अन्य संस्थापक र शेयरधनीहरूको पहिलो हक हुनेछ र त्यस्तो शेयर अन्य संस्थापक र शेयर धनीले शेयर खरिद नगरेमा मात्र अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गर्न सकिनेछ ।

(२ख) कुनै प्राइभेट कम्पनीको शेयर वा सूचिकृत नभएको कुनै पब्लिक कम्पनीको संस्थापक शेयर बिक्री गर्ने शेयर धनीले त्यस्तो शेयरको बिक्री मूल्य उल्लेख गरी शेयर बिक्रीको स्वीकृतीको लागि संचालक समिति समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२ग) उपदफा (२ख) बमोजिम निवेदन दिएमा संचालक समितिले निवेदन दिएको दुई महिनाभित्र त्यस सम्बन्धमा उपयुक्त निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(२घ) उपदफा (२ग) बमोजिम निर्णय गर्दा त्यस्तो शेयर खरिद गर्नका लागि कम्पनीको संस्थापक शेयर भए अन्य संस्थापक शेयरधनी र अन्य शेयर भए सबै शेयरधनीहरूलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।

(२ङ) उपदफा (२घ) बमोजिमको सूचना बमोजिम शेयर खरिद गर्न निवेदन परेमा पहिले निवेदन गर्ने निवेदकले शेयर खरिद गर्न प्राथमिकता पाउनेछ र एकैदिन निवेदन परेकोमा समान संख्यामा शेयर खरिद गर्न सक्नेछ ।

(२च) उपदफा (२क), (२ख), (२ग), (२घ) र (२ङ) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्राइभेट कम्पनीको तत्काल कायम रहेका शेयरधनीहरू बीच आपसी समझदारीको आधारमा शेयर बिक्री गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

(२छ) उपदफा (२ङ) वा (२च) बमोजिम कम्पनीको तत्काल कायम रहेको शेयर धनीले शेयर खरिद नगरेमा अन्य व्यक्तिलाई त्यस्तो शेयर बिक्री गर्न सकिनेछ ।”

२४. मूल ऐनको दफा ४३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४३ को उपदफा (१) मा रहेका “उपदफा (१) र (२) का” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

२५. मूल ऐनको दफा ४५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४५ मा रहेको “कम्पनीले” भन्ने शब्दपछि “निवेदन परेको पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

२६. मूल ऐनको दफा ४६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४६ को उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८), (९), (१०) र (११) थपिएका छन्:—

“(८) यस दफा बमोजिम राखिएको शेयरधनी र डिवेञ्चरवालाको दर्ता किताब शेयर तथा डिवेञ्चरका सम्बन्धमा कम्पनीको आधिकारीक अभिलेख मानिनेछ र सरकारी वा गैर सरकारी जुनसुकै प्रयोजनका लागि मान्य हुनेछ ।

(९) यस दफा बमोजिम खडा गरिएको दर्ता किताबको विवरणको एक प्रति प्रतिलिपी कम्पनीको संचालक समितिको निर्णय अनुसार प्रमाणित गरी तीस दिनभित्र अभिलेखका लागि कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिम पेश भएको विवरणमा उपदफा (८) मा अभिलेख भएको विवरण कुनै कारणले झुठा, कीर्ते वा जालसाजपूर्ण भएकोमा सम्बन्धित सञ्चालक समिति र त्यस्तो दर्ता किताबमा हस्ताक्षर गर्ने सञ्चालक वा पदाधिकारी व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही हुनेछ ।

(११) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्ति वा संस्थाले उपदफा (८) बमोजिम पेश भएको विवरणको प्रतिलिपि माग गरेमा, त्यस्तो विवरणमा हस्ताक्षर गर्ने संचालक वा पदाधिकारी कार्यालयमा उपस्थित भई रजिष्ट्रार समक्ष सनाखत भएको रहेछ भने कार्यालयले त्यस्तो प्रति उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।”

२७. मूल ऐनको दफा ४७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४७ को,-

- (१) उपदफा (१) मा रहेका “कम्पनीले जानकारी माग गरेमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “त्यस्तो शेयरमा निजको हक प्राप्त भएको मितिले” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (२) उपदफा (२) मा रहेका “बमोजिम माग भएको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “बमोजिमको” भन्ने शब्द राखिएको छ र “जानकारी प्राप्त भएको मिति,” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

(३) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ:-

“(३) उपदफा (१) मा लेखिएको कुराका अतिरिक्त कुनै संगठित संस्था शेयरधनी भएकोमा त्यस्तो संस्थाको शेयरमा स्वामित्व कायम रहने प्राकृतिक व्यक्तिको पहिचान खुल्ने गरी त्यस्तो व्यक्तिको बारेमा उपदफा (१) बमोजिमको जानकारी समेत कम्पनीलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।”

२८. मूल ऐनको दफा ४७ पछि दफा ४७क थपः मूल ऐनको दफा ४७ पछि देहायको दफा ४७क थपिएको छः—

“४७क. नेपालभित्र कारोबार भएको मानिनेः (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै करा लेखिएको भए तापनि नेपालमा दर्ता वा संस्थापना भएको कुनै कम्पनीको शेयरमा रहेको कुनै व्यक्ति, कम्पनी वा संगठित संस्थाको शेयर स्वामित्व कुनै किसिमले परिवर्तन भएमा त्यसरी परिवर्तन गर्ने कारोबार नेपाल भित्र वा नेपाल बाहिर जहाँ सुकै गरेको वा भएकोमा त्यस्तो कारोबार नेपालमा नै भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भएको शेयर स्वामित्व परिवर्तनको विवरण अभिलेखका लागि दफा ४७ बमोजिम कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।”

२९. मूल ऐनको दफा ५० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ५० मा देहायको उपदफा (५) थपिएको छः—

“(५) उपदफा (४) बमोजिम खडा गरिएको दर्ता किताबमा कम्पनीले उपदफा (२) र (३) बमोजिम सूचना प्राप्त भएको सात दिनभित्र आधारभूत शेयरधनीको विवरण अद्यावधिक गरी सोको प्रमाणित प्रतिलिपी जानकारी तथा अभिलेखका लागि पन्ध्र दिनभित्र कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।”

३०. मूल ऐनको दफा ५२ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ५२ को सट्टा देहायको दफा ५२ राखिएको छः—

“५२. कम्पनीले शेयर रोक्का राख्न सक्नेः (१) शेयर धनीले कम्पनीलाई बुझाउन बाँकी रहेको शेयर वापतको रकम वा कानून बमोजिम कम्पनीलाई बुझाउनु पर्ने बाँकी अन्य रकम वापत निजहरूको नाममा दर्ता भएको शेयर र निजहरूले चुक्ता गरेको शेयरको रकम वापत प्राप्त गर्ने लाभांश समेत रोक्का गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कम्पनीले लिनु पर्ने रकम सम्बन्धित शेयर धनीले प्राप्त गर्ने लाभांश रकमबाट कट्टा गरी असुल गर्न सक्नेछ ।

(३) शेयरधनीले लाभांश वापत बुझाउनु पर्ने लाभांश कर वा पूँजीगत लाभ वापत तिर्नु पर्ने पूँजीगत लाभकरको रकम दाखिला नगरेसम्म त्यस्तो शेयरधनीको नाममा दर्ता भएको शेयर र लाभांश कम्पनीले रोक्का राख्नु पर्नेछ ।”

३१. मूल ऐनको दफा ५३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५३ को,-

- (१) उपदफा (४) मा रहेका “रकम फिर्ता गर्न वा सो” र “र रकम फिर्ता गर्ने भएमा शेयर जफत भएको तीन महिनाभित्र रकम फिर्ता गरिसक्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।
- (२) उपदफा (५) झिकिएको छ ।
- (३) उपदफा (६) मा रहेको “शेयर” भन्ने शब्द पछि “यस ऐन र” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (४) उपदफा (८) पछि देहायको उपदफा (९) थपिएको छ :-

“(९) उपदफा (७) बमोजिम भुक्तानी माग गर्न नपाउने गरी निर्धारण गरेको रहेछ भने सो व्यहोरा दफा ४६ बमोजिमको शेयरधनीको दर्ता किताब र शेयरको प्रमाणपत्रमा समेत स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।”

३२. मूल ऐनको दफा ५६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५६ को,-

- (१) उपदफा (११) मा रहेका “सो म्यादभित्र त्यस्ता शेयर धनीहरूले शेयर खरिद नगरेमा वा शेयर खरिद गर्ने हक अरुलाई विक्री वा हस्तान्तरण नगरेमा कम्पनीको संचालक समितिले निर्णय गरे बमोजिम त्यस्तो शेयर अन्य कुनै किसिमबाट विक्री गर्न सकिने छ” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।
- (२) उपदफा (११) पछि देहायको उपदफा (१२) र (१३) थपिएका छन्:-

“(१२) उपदफा (११) बमोजिमको म्यादभित्र तत्काल कायम रहेको शेयर धनीहरूले खरिद नगरेको शेयर यो ऐन र नियमावलीको अधीनमा रही संचालक समितिले मनासिव ठहर्याएको किसिमबाट विक्री गर्न सक्नेछ ।

(१३) उपदफा (१२) बमोजिम शेयर विक्री गर्दा सो शेयर खरिद गर्ने तत्काल कायम रहेका शेयर धनीहरूको पहिलो हक हुनेछ ।”

३३. मूल ऐनको दफा ६३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६३ को,-

(१) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छ:-

“(२क) उपदफा (२) बमोजिमको प्रयोजनका लागि देहायको विवरणको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ:-

(क) संस्थापकले लिन कबूल गरेको शेयर वापतको रकम कम्पनीको नामको बैंक खातामा जम्मा गरेको भए सोको प्रमाण, वा

(ख) नगद बाहेक अन्य सम्पत्ति वा जायजेथाबाट शेयर वापतको रकम कम्पनीलाई प्राप्त भएको भए प्रचलित कानून बमोजिमको मूल्याङ्कनकर्ताले त्यस्तो सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गरी लेखा परीक्षकबाट प्रमाणित भई सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत भएको प्रमाण ।”

(२) उपदफा (५) मा रहेका “उपदफा (२) मा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यस ऐनमा अन्यत्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (६) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा रहेका “कारोबार शुरु गर्नु पर्नेछ ।” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कारोबार शुरु गर्नु पर्नेछ र कम्पनी दर्ता भएको कारणले मात्र कारोबार प्रारम्भ गर्न स्वतः स्वीकृति प्राप्त गरेको मानिने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएको छ:-

“(७) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा १३ बमोजिम प्राइभेट कम्पनीबाट पब्लिक कम्पनीमा परिणत भएको कम्पनीले यस दफा बमोजिम कारोबार प्रारम्भ गर्ने स्वीकृती प्राप्त नगरी पब्लिक कम्पनीको हैसियतमा कुनै कारोबार गर्न सक्ने छैन ।”

३४. मूल ऐनको दफा ६६ मा संशोधन: मूल ऐनको,-

(१) दफा शीर्षक र दफाको ठाउँ ठाउँमा रहेको “अयोग्य” भन्ने शब्दको सट्टा “असक्षम” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

- (२) उपदफा (१) मा रहेका “सोझह वर्ष उमेर नपुगेको” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।
- (३) उपदफा (२) मा रहेको “अभिभावकले” भन्ने शब्दको सट्टा “माथवरले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

३५. मूल ऐनको दफा ६७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६७ को,-

- (१) उपदफा (२) मा रहेको “पब्लिक” भन्ने शब्द झिकिएको छ ।
- (२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छ:-

“(२क) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कम्पनीको प्रथम वार्षिक साधारण सभाको सम्बन्धमा संस्थापक शेयर धनीहरूले कम्पनीलाई उपलब्ध गराएको ठेगानामा सूचना पठाइएको रहेछ भने राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्न आवश्यक पर्ने छैन ।”

३६. मूल ऐनको दफा ७७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ७७ को,-

- (१) उपदफा (६) मा ठाउँ ठाउँमा रहेका “मुनाफा” भन्ने शब्दको सट्टा “लामांश” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (२) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) र (८) थपिएका छन्:

“(७) उपदफा (६) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लेखापरीक्षकले आफ्नो लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कुनै आर्थिक बेरुजु ठहर गरी कैफियत सहितको राय (क्वालिफाइड ओपिनियन) दिएको रहेछ भने त्यस्तो बेरुजु भएको रकम बराबरको रकम छुट्याए पछि मात्र बाँकी रकमबाट लामांसको प्रस्ताव गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लेखापरीक्षकले कुनै कम्पनीका सम्बन्धमा लेखापरीक्षण परित्यागको प्रतिवेदन (डिस्कलेमर रिपोर्ट) दिएको वा लामांश वितरण गर्न नहुने गरी कारण सहित आफ्नो राय र निष्कर्ष दिएको रहेछ भने त्यस्तो कम्पनीले लामांश घोषणा गर्न सक्ने छैन ।”

३७. मूल ऐनको दफा ७८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ७८ को खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (ड१) र (ड२) थपिएका छन्:

“(ड१) लेखापरीक्षकले आफ्नो प्रतिवेदनमा औल्याएको कुनै बेरुजु भए त्यसको विवरण,

(ड२) लेखा परीक्षकले कम्पनीका सम्बन्धमा व्यक्त गरेको समग्र रायको विवरण र कुनै कैफियत सहितको राय वा लेखापरीक्षण परित्याग गरेको प्रतिवेदन भए त्यसको विवरण ।”

३८. मूल ऐनको दफा ८० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८० को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छः—

“(२क) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि बीस लाख रुपैयाँसम्म बार्षिक कारोबार भएको कम्पनीले तोकिए बमोजिमको ढाँचामा वार्षिक आर्थिक विवरण मात्र पेश गर्न सक्नेछ ।”

३९. मूल ऐनको दफा ८१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८१ को,—

(१) उपदफा (२) मा रहेका “उपलब्ध नगराउने” भन्ने शब्दहरू पछि “तथा दफा १७८ बमोजिम दिएको निर्देशन पालना नगर्ने वा नगराउने” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) उपदफा (४) मा रहेको “विवरण” भन्ने शब्द पछि “वा दफा १७८ बमोजिमको निर्देशन कार्यान्वयन गरेको जानकारी” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

४०. मूल ऐनको दफा ८३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८३ को,—

(१) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छः—

“(ग) कम्पनीको नियमावलीमा संशोधन गर्ने विषय,”

(२) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छः—

“(ज) प्राइभेट कम्पनी पब्लिक कम्पनीमा परिणत गर्ने विषय,”

४१. मूल ऐनको दफा ८४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८४ को उपदफा (२) मा रहेका “गर्न तोकिएको निकायको सुझावको आधारमा कार्यालयले तोके” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गर्ने निकायले निर्धारण गरे” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

४२. मूल ऐनको दफा ८५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८५ को सट्टा देहायको दफा ८५ राखिएको छ:—

“८५. विद्युतिय स्वरूपमा पेश गर्नुपर्ने:— (१) कम्पनीले यस ऐन बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने जुनसुकै प्रकृतिको प्रतिवेदन, विवरण, अभिलेख वा अन्य कागजात विद्युतिय स्वरूपमा र विद्युतिय माध्यमबाटै कम्प्युटर प्रणालीमा अपलोड गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि कार्यालयले प्रत्येक कम्पनीलाई छुट्टा छुट्टै उपयोगकर्ता परिचय संकेत (युजर आइडेन्टिफिकेशन) उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) कम्पनीले कार्यालयको कम्प्युटर प्रणाली उपयोग गर्ने वा विद्युतीय हस्ताक्षर सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यालयको कम्प्युटर प्रणालीमा कुनै प्राविधिक समस्या उत्पन्न भएको कारण त्यस्तो प्रणाली मार्फत पेश गर्न नसक्ने अवस्था परेमा कागजात वा विवरण पेश गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम पेश गरिएको कागजात वा विवरण रीतपूर्वक पेश गरेको मानिनेछ ।”

४३. मूल ऐनको दफा ८६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८६ को,—

(१) उपदफा (२) मा रहेको “महिला शेयरधनी रहेको” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

(२) उपदफा (३) मा रहेको “कम्पनीको नियमावलीमा तोकिएको योग्यता भएको र सम्बन्धित कम्पनीको व्यवसायसँग सम्बन्धित विषयमा ज्ञान तथा अनुभव हासिल गरेको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८९ को उपदफा (२) बमोजिम अयोग्य नरहेको व्यक्ति बाहेकको अन्य” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (४) मा रहेका “संचालकहरुले” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “नियमावलीमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक संचालकहरुले” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

४४. मूल ऐनको दफा ८७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८७ को उपदफा (१) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको खण्ड (२) मा रहेका “सो” भन्ने शब्दको सट्टा “अर्को वार्षिक साधारणसभा नभए सम्मका लागि” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

४५. मूल ऐनको दफा ८८ मा संशोधन:— मूल ऐनको दफा ८८ मा रहेका “त्यसरी नतोकिएकोमा कम्तिमा एकसय शेयर लिएको हुनु पर्नेछ ।” भन्ने शब्दहरु झिकिएका छन् ।

४६. मूल ऐनको दफा ८९ मा संशोधन:— मूल ऐनको दफा ८९ को,—

(१) उपदफा (१) को,—

(क) खण्ड (ख) र (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) र (ग) राखिएको छ:

“(ख) होस ठेगानमा नरहेको,

(ग) प्राइभेट कम्पनी भए दामासाहीमा परी तीन वर्षको अवधि पुरा नभएको र पब्लिक कम्पनी भए प्रचलित कानून बमोजिम दामासाहीमा परेको हैसियत अन्त्य भएको,”

(ख) खण्ड (छ) प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ:

“तर समान उद्देश्य भए तापनि एक मुख्य कम्पनीको संचालक अर्को सहायक कम्पनीको संचालक हुन र एक प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको संचालक अर्को प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको संचालक हुन बाधा पर्ने छैन ।”

(२) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएको छ:

“(५) कम्पनीले पेश गरेको कागजात, प्रतिवेदन वा विवरणबाट वा कुनै शेयरधनीको निवेदनबाट यस ऐन बमोजिम कम्पनीको सञ्चालक नियुक्त हुन वा बहाल रहन अयोग्य व्यक्ति कम्पनीको सञ्चालकको पदमा नियुक्त भएको वा बहाल

रहेको देखिन आएमा त्यस्तो सञ्चालकलाई निज आफ्नो पदमा बहालमा नरहेको जानकारी गराउन कार्यालयले सम्बन्धित कम्पनीलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।”

४७. मूल ऐनको दफा ९२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९२ को उपदफा (१) को खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छः—

“(क१)दफा ८९ बमोजिम संचालक पदमा निर्वाचित वा नियुक्ति हुन वा त्यस्तो पदमा बहाल रहन अयोग्य नरहेको उद्घोषण”

४८. मूल ऐनको दफा ९४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९४ को उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छः

“(४क) उपदफा (४) बमोजिम खडा गरिएको दर्ता किताबको प्रमाणित प्रतिलिपि त्यस्तो दर्ता किताब खडा गरेको वा दर्ता किताबमा कुनै विवरण अभिलेख गरेको पन्ध्र दिनभित्र कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।”

४९. मूल ऐनको दफा ९५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९५ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः—

“(१क) कम्पनी संचालन र व्यवस्थापन गर्दा संचालकको प्रत्येकी दायित्व (फिडयूसियरी लायबलिटी) हुनेछ र सोही दायित्व पूरा गर्न यस ऐन र नियमावली बमोजिमको अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालना गर्नु पर्नेछ ।”

५०. मूल ऐनको दफा ९६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९६ को उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएको छः—

“(७) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पब्लिक कम्पनीमा यस दफा बमोजिम प्रबन्ध संचालकको नियुक्तीको व्यवस्था गरिएको रहेछ भने त्यस्तो कम्पनीमा कार्यकारी अध्यक्ष, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, कार्यकारी निर्देशक वा त्यस्तै प्रकृतिको अन्य कुनै पद नाम रहेको अर्को कार्यकारी प्रमुख नियुक्त गर्न सकिने छैन ।”

५१. मूल ऐनको दफा ९७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९७ को, -

(१) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छः—

“तर नियमावलीमा नलेखिएको कुराको हकमा यस दफामा लेखिए बमोजिम हुनेछ । ”

(२) उपदफा (३) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छः—

“तर कुनै संचालक स्वयंम बैठकमा उपस्थित हुन नसकेमा संचालक समितिको अध्यक्षको अनुमतिले श्रव्य दृश्य सम्वाद (भिडियो कन्फरेन्स) वा त्यस्तै प्रकारको अन्य सूचना प्रविधि मार्फत संचालक समितिको बैठकमा सहभागी हुन सक्नेछ र त्यसरी सहभागी भएकोमा संचालक स्वयम् उपस्थित भएको मानिनेछ ।”

५२. मूल ऐनको दफा ९९ मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा ९९ को उपदफा (५) पछि देहाएको उपदफा (५क) थपिएको छ ।

“(५क) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि जानकारी उपलब्ध नगराउने सञ्चालकले त्यस्तो जानकारी उपलब्ध नगराएसम्म संचालक समितिको बैठकमा भाग लिन वा मतदान गर्न सक्ने छैन ।”

५३. मूल ऐनमा दफा ९९क थपः— मूल ऐनको दफा ९९ पछि देहायको दफा ९९क थप गरिएको छः—

“९९क. संगठित सुशासन कायम गर्नेः— यस ऐन वा नियमावली बमोजिम अधिकार प्रयोग गर्दा वा जिम्मेवारी पूरा गर्दा कम्पनीका शेयरधनी, व्यवस्थापन, ऋणदाता वा डिवेन्चरवाला, कर्मचारी वा कामदार, ग्राहक, सरकारी निकाय वा अन्य सरोकारवालाको कानूनसम्मत हित तथा सरोकारलाई सन्तुलित रूपमा सम्बोधन गर्ने अभ्यास तथा पद्धति विकास गरी कम्पनीमा संगठित सुशासन (कर्पोरेट गभर्नेन्स) कायम गर्नु संचालक वा संचालकहरूको प्रमुख जिम्मेवारी हुनेछ ।”

५४. मूल ऐनको दफा १०४ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १०४ को उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः

“तर अख्तियार प्राप्त नगरी गरेको काम कारबाहीबाट पदाधिकारी, कम्पनी वा अन्य कसैलाई हानि नोक्सानी भएको रहेछ भने त्यस्तो व्यक्ति जिम्मेवार हुनेछ ।”

५५. मूल ऐनको दफा १०७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०७ को उपदफा (२) मा रहेका “सो विवरणमा कुनै कुरा हेरफेर भएमा सो को सूचना समेत” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “त्यस्तो दर्ता किताबमा राखिएको अभिलेखको विवरण र त्यस्तो विवरणमा भएको हेरफेरको व्यहोरा समेत” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

५६. मूल ऐनमा दफा १०७ क.थप: मूल ऐनको दफा १०७ पछि देहायको दफा १०७ क. थपिएको छः—

“१०७क.संचालक पहिचान नम्बर लिनुपर्ने:— (१) कम्पनीको संस्थापक संचालक वा संचालकले कम्पनी स्थापना गर्नु अघि वा संचालक पदमा नियुक्त भएको एक महिना भित्र कार्यालयबाट संचालक पहिचान नम्बर प्राप्त गर्न तोकिएको ढाँचामा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा कार्यालयले त्यस्तो नम्बर विद्युतीय माध्यमबाट उपलब्ध गराउने छ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पहिचान नम्बर लिएको संचालकले कम्पनीको संचालक समितिमा उपस्थित हुँदा वा कार्यालयमा विवरण दिँदा वा पत्राचार गर्दा आफ्नो नामको अतिरिक्त त्यस्तो नम्बरको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) प्रतिकूल भएको अभिलेख, विवरण वा पत्राचार मान्य हुने छैन ।

(५) यस दफा बमोजिम कार्यालयबाट संचालक पहिचान नम्बर जारी हुनु अघि नै कम्पनीको कुनै संचालक नियुक्त भएको व्यक्तिले यो दफा प्रारम्भ भएको एक वर्षभित्र संचालक पहिचान नम्बर लिइसक्नु पर्नेछ ।

(६) संचालक पहिचान नम्बर सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

५७. मूल ऐनको दफा १०८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०८ को,—

- (१) उपदफा (४) मा रहेको “कम्पनीको संचालक समितिले तोकिएको रकम बाहेक” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कम्पनीले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (२) उपदफा (५) मा रहेको “जिम्मेवार संचालकहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “संचालक समितिले तोकिएको संचालक वा संचालकहरू” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (३) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएको छः—

“(७) कम्पनीले यस दफा बमोजिम आफ्नो लेखा राख्दा देहायका कुनै पनि काम गर्न वा गराउन सक्ने छैनः

- (क) कारोबारको वास्तविक सेस्ता बाहिरको लेखा (अफ दि बुक्स एकाउण्टस्) राख्ने,
- (ख) कारोबारको सेस्ता नराख्ने (मेकिङ्ग अफ—दि—बुक्स) वा पर्याप्त रूपमा पहिचान हुन नसक्ने किसिमका कारोबार देखाउने,
- (ग) अस्तित्वमा नै नरहेका खर्चको (नन एक्जिस्टेन्ट एक्सेपण्डिचर) अभिलेख राख्ने,
- (घ) विषयको गलत पहिचान हुने गरी दायित्वको उल्लेख गर्ने,
- (ङ) झुठ्ठा लिखतको (फल्स डकुमेन्ट) प्रयोग गर्ने,
- (च) कानूनले निर्धारण गरेको अवधिभन्दा अघि नै सेस्ता सम्बन्धी लिखतको बदनियतपूर्वक नष्ट गर्ने ।”

५८. मूल ऐनको दफा १०९ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १०९ को,—

- (१) उपदफा (१) मा रहेका “पब्लिक”, “र प्राइभेट कम्पनीको हकमा” र “तोकिएको ढाँचामा” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।
- (२) उपदफा (४) मा रहेका “सञ्चालक समितिले” भन्ने शब्दहरू पछि “दफा ७८ बमोजिमको प्रतिवेदन र” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

५९. मूल ऐनको दफा ११० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ११० को उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबधात्मक वाक्यांश राखिएको छः—

“तर,—

- (१) बीस लाख रुपैयाँसम्म बार्षिक कारोबार वा पचास लाख रुपैयाँसम्म जायजेथा वा दायित्व भएको कम्पनीले लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्न आवश्यक हुने छैन ।
- (२) खण्ड (१) को व्यवस्था विदेशी कम्पनीको हकमा लागू हुने छैन ।”

६०. मूल ऐनको दफा १११ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १११ को,—

- (१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:—

“(१) प्रचलित कानून बमोजिम लेखा परीक्षण गर्न इजाजत प्राप्त लेखा परीक्षकहरुमध्येबाट साधारण सभाले कम्पनीको लेखा परीक्षक नियुक्त गर्नु पर्नेछ र साधारणसभा नगर्ने प्राइभेट कम्पनी भए नियमावली वा सर्वसम्मत सम्झौतामा व्यवस्था भए बमोजिम लेखापरीक्षक नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।

तर प्रथम वार्षिक साधारण सभा हुनुभन्दा अघि संचालक समितिले लेखा परीक्षक नियुक्त गर्नेछ ।”

- २) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ:—

“(१क) उपदफा (१) बमोजिम लेखा परीक्षक नियुक्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र नियुक्त भएको लेखापरीक्षकको नाम, निजले पेश गरेको इजाजत पत्र र दफा ११२ को उपदफा (२) बमोजिम गराएको जानकारीको प्रतिलिपि कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।”

६१. मूल ऐनको दफा ११३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ११३ मा रहेको “अर्को लेखापरीक्षक नियुक्त गर्न सक्नेछ ।” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “अर्को लेखापरीक्षक नियुक्ती गर्न सक्नेछ र त्यस प्रयोजनको लागि कार्यालयले नेपाल चाटर्ड एकाउण्टेण्ट संस्थाले तयार गरेको लेखापरीक्षकहरुको सूची प्रयोग गर्नेछ ।” भन्ने शब्दहरु थपिएका छन् ।

६२. मूल ऐनको दफा ११४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ११४ मा रहेका “मागेमा दिनु पर्नेछ र” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “माग गर्न सक्नेछ र त्यसरी माग गरेको हिसाब किताब र लेखा तथा सो सम्बन्धमा” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

६३. मूल ऐनको दफा ११५ मा संशोधनः मूल ऐन को दफा ११५ को,-

(१) उपदफा (३) को खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (च१) थपिएको छः-

“(च१) कम्पनीले आफ्नो लेखा राख्दा दफा १०८ को उपदफा (७) बमोजिमको काम गरेको वा नगरेको,”

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छः

“(४) उपदफा (३) मा उल्लेख भएका विषय बाहेक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा खुलाउनु पर्ने अन्य विषय नेपाल सरकारले नेपाल चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस् संस्थासंग परामर्श गरी नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।”

६४. मूल ऐनको दफा ११६ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ११६ को उपदफा (१) मा रहेका “सो व्यक्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “लेखापरीक्षकको नाम, थर र इजाजतपत्र नम्बर उल्लेख गरी निज” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

६५. मूल ऐनको दफा १२० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १२० को उपदफा (१) मा रहेका “व्यहोरा खुलाउन वा” भन्ने शब्दहरू पछि “शेयरधनी वा सरोकारवालाको निवेदन वा अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

६६. मूल ऐनको दफा १२१ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १२१ को,-

(१) उपदफा (१) को,-

(क) “कार्यालयले आवश्यकता अनुसार” भन्ने शब्दहरू पछि “सम्बन्धित कम्पनीको काम कारोबारमा कुनै किसिमको निजी स्वार्थ वा सरोकार नभएको व्यक्तिहरूमध्येबाट” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ख) “त्यस्तो कार्यका लागि लाग्ने अनुमानित खर्चको रकम कार्यालयले तोके बमोजिम निवेदकले कार्यालयमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।” भन्ने शब्दहरू र उपदफा (१) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश झिकिएका छन् ।

(२) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः-

“(१क) उपदफा (१) बमोजिम कार्यालयले निरीक्षक खटाउने भएमा निरीक्षण कार्यमा लाग्ने अनुमानित खर्चको रकम कार्यालयले तोके बमोजिम निवेदकहरूले कार्यालयमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।”

(३) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छः—

“(३) उपदफा (२) बमोजिम कार्यालयले निरीक्षक नियुक्त गरी कम्पनीको निरीक्षण गर्दा लाग्ने अनुमानित खर्च सम्बन्धित कम्पनीलाई कार्यालयमा जम्मा गर्न लगाउनेछ ।”

६७. मूल ऐनको दफा १२४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १२४ को उपदफा (१) मा रहेका “एक प्रति” भन्ने शब्दहरू पछि “सम्बन्धित कम्पनीलाई र एक प्रति दफा १२१ को उपदफा (१) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

६८. मूल ऐनको दफा १२७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १२७ को,—

(१) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छः—

“(३क) कार्यालयले उपदफा (३) बमोजिमको सूचना, दफा १२६ को उपदफा (३) बमोजिमको प्रस्ताव र लिखित उद्घोषणको प्रति प्राप्त गरे पछि कम्पनी खारेजीको प्रकृया अगाडी बढाउन अनुमति दिनेछ ।

(२) उपदफा (४) मा रहेका “उपदफा (२) बमोजिम लिक्वीडेटर नियुक्त भएपछि भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (३) बमोजिम अनुमति प्राप्त भएपछि ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (८) र (९) का सट्टा देहायका उपदफा (८) र (९) राखिएका छन्ः—

“(८) यस दफा बमोजिम नियुक्त लिक्वीडेटरले दामासाही सम्बन्धी प्रचलित कानून विपरीत आचारण र व्यवहार गरेमा वा सम्बन्धित कम्पनीको हित विपरीत काम गरेमा अदालतले निजलाई हटाउन आदेश दिन सक्नेछ र त्यसरी आदेश दिनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

(९) यस दफा बमोजम नियुक्त लिक्वीडेटर उपदफा (८) वा अन्य कुनै कारणबाट सो पदमा कायम नरहेमा अदालतले अर्को लिक्वीडेटर नियुक्त गर्नेछ ।”

६९. मूल ऐनको दफा १३६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३६ को उपदफा (१) को खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ:—

“(क१) कम्पनीको उद्देश्य विपरित कारोबार वा व्यवसाय गरेमा वा कानून बमोजिम अनुमतिपत्र लिनु पर्ने विषयमा अनुमतिपत्र नलिई कारोबार वा व्यवसाय गरेको देखिएमा,”

७०. मूल ऐनको १३६क. मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३६क. को,—

(१) उपदफा (१) मा रहेका “दुई वर्षभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “चार वर्षभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका “दफा ८० बमोजिमको विवरण सहित” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

७१. मूल ऐनको दफा १३८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३८ को,—

(१) उपदफा (१) मा रहेको “अदालतमा” भन्ने शब्दको सट्टा “रजिष्ट्रार समक्ष” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका “पदाधिकारीका विरुद्ध अदालतमा उजुरी निवेदन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पदाधिकारीलाई त्यस्तो कार्यका सम्बन्धमा उपयुक्त आदेश” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (३) मा रहेको “अदालतले” भन्ने शब्दको सट्टा “रजिष्ट्रारले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

७२. मूल ऐनको दफा १३९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३९ को,—

(१) उपदफा (१) मा रहेका “कुनै काम नगरेको” भन्ने शब्दहरू पछि “वा कुनै खास समूह वा वर्गका शेयरधनी उपर भेदभाव गरेको” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) उपदफा (४) को खण्ड (घ) पछि देहायको खण्ड (घ१) थपिएको छः

“(घ१) संचालक समितिबाट पटक पटक कुनै शेयरधनी वा कुनै खास समूह वा वर्गका शेयरधनीको हक, हित विरुद्ध काम भएको वा त्यस्ता शेयरधनी उपर भेदभावपूर्ण व्यवहार गरेको प्रमाणित भएमा कम्पनीको कुल चुक्ता पूँजीको कम्तिमा दश प्रतिशत शेयर पूँजी प्रतिनिधित्व गर्ने शेयरधनी वा शेयरधनीको समूहको प्रतिनिधित्व गर्ने संचालक रहेनछ भने त्यस्तो शेयरधनी वा समूहको प्रतिनिधित्व गर्ने संचालक नियुक्ति गर्न आदेश दिने”

७३. मूल ऐनमा दफा १५२क. थपः मूल ऐनको दफा १५२ पछि देहायको दफा १५२क. थपिएको छः—

“१५२क.एकल शेयरधनीले माथवर नियुक्त गर्नु पर्नेः (१) एकल शेयर धनी भएको कम्पनीको संस्थापकले कम्पनी संस्थापना गर्दा आफ्नो मृत्यु भएको वा करार गर्न असक्षम वा वेपत्ता भएको अवस्थामा कानून बमोजिम हकवाला शेयरधनी कायम नभएसम्म कम्पनीको संचालकको हैसियतमा काम गर्नका लागि करार गर्न योग्य कुनै व्यक्तिको लिखित सहमती लिई निजलाई आफ्नो माथवर नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।

(२) एकल शेयरधनीले कम्तिमा पन्ध्र दिनको सूचना दिई कुनै पनि बखत उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त माथवरको सट्टा अर्को व्यक्तिलाई माथवरको रूपमा नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त भएको व्यक्तिले माथवरको रूपमा कायम गर्न दिएको लिखित सहमती कुनै पनि बखत फिर्ता लिन सक्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम माथवर नियुक्त भएको वा परिवर्तन भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र सोको जानकारी अभिलेखको लागि कार्यालयलाई गराउनु पर्नेछ ।”

७४. मूल ऐनको दफा १५३ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १५३ को,—

(१) उपदफा (१) मा रहेका “र निजले शेयर हस्तान्तरण तथा दाखिल खारेज गर्ने लगायत यस ऐन अनुसार एकल शेयरधनीले गर्ने सम्पूर्ण कार्य गर्नेछ । यसरी हक

प्राप्त गर्ने व्यक्तिले शेयर हस्तान्तरण र दाखिल खारेजको निर्णय गर्दा लिखत रूपमा गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू र प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश झिकिएका छन् ।

- (२) उपदफा (२) मा रहेको “कार्यालयलाई” भन्ने शब्दको सट्टा “कम्पनीलाई” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (३) उपदफा (२) मा रहेको “कार्यालयले” भन्ने शब्दको सट्टा “कम्पनीले” र “सो जानकारी” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “निजको नाममा शेयर दाखिल खारेज गरी” भन्ने शब्दहरूका राखिएका छन् ।
- (४) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छः—

“(३क) दफा १५२क बमोजिम नियुक्त माथवरले यस दफा बमोजिम शेयर दाखिल खारेज गर्ने लगायत यस ऐन अनुसार एकल शेयरधनीले गर्ने सम्पूर्ण कार्य गर्न सक्नेछ र निजले त्यस्तो निर्णय गर्दा लिखित रूपमा गर्नु पर्नेछ ।”

- (५) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएको छः—

“(५) एकल शेयरधनीको मृत्यु भएमा वा निज वेपत्ता भएमा मृत्यु भएको दुई वर्षभित्र निजको हकवालाले दावी नगरेमा वा वेपत्ता भएकोमा कानून बमोजिम निजको मृत्यु भएको अनुमान गर्न सकिने अवधि व्यतित भएको एक वर्षभित्र माथवरले सो व्यहोरा उल्लेख गरी कम्पनीको स्वेच्छिक खारेजीको निर्णय गरी लिक्विडेटर नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।”

७५. मूल ऐनको दफा १५४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १५४ को,—

- (१) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः—

“(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै विदेशी कम्पनीले प्रचलित कानून बमोजिम नेपालमा “एजेन्सी” वा “फ्रेन्चाइज” नियुक्त गरेकोमा त्यस्तो एजेन्सी वा फ्रेन्चाइज प्राप्त गर्ने व्यवसायीले गरेको कारोबारलाई नेपालमा व्यवसाय वा कारोबार गरेको वा सम्पक कार्यालय स्थापना गरेको मानिने छैन ।”

(२) उपदफा (३) को स्पष्टीकरणमा रहेका “करार गरेमा” भन्ने शब्दहरू पछि “वा अधिकार प्राप्त कुनै निकायबाट नेपालमा गर्ने लगानी स्वीकृत भएमा वा

नेपाली नागरिक वा नेपाली कम्पनीसँग नेपालमा कुनै लगानी गर्न वा काम गर्न कुनै करार भएमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(३) उपदफा (४) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः—

“तर प्राप्त निवेदन जाँचबुझ गर्दा विदेशी कम्पनी दर्ता हुन नसक्ने देखिएमा कार्यालयले सोको कारण खोली तीस दिनभित्र सम्बन्धित निवेदकलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।”

(४) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छः—

“(५) उपदफा (४) बमोजिम दर्ता भएको विदेशी कम्पनीले नेपालमा आफ्नो शाखा कार्यालय खोली व्यवसाय वा कारोवार सञ्चालन गर्न वा सम्पर्क कार्यालय खोल्न सक्नेछ ।

तर सम्पर्क कार्यालय खोलेको कारणले मात्र नेपालमा आय आर्जन हुने कुनै कार्य गर्न सक्ने छैन ।”

(५) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (७क) र (७ख) थपिएका छन्ः—

“(७क) उपदफा (४) बमोजिम दर्ता भएको सम्पर्क कार्यालयले नेपालमा देहायका कार्यहरू गर्न सक्नेछः—

(क) नेपालमा विदेशी कम्पनीको तर्फबाट नियमित सम्पर्क र पत्राचार गर्ने,

(ख) नेपालमा रहेका कम्पनीका एजेण्टहरूसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने,

(ग) कम्पनीको व्यवसायसँग सम्बन्धित काममा नेपालभित्र कुनै काम गर्नका लागि ठेक्का टेण्डर प्रकृतिसँग सम्बन्धित कार्यहरूबारे जानकारी लिने वा कम्पनीको तर्फबाट ठेक्का प्रकृतियामा सहभागी हुने ।

(७ख) उपदफा (७क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सम्पर्क कार्यालयले विदेशी कम्पनीको उत्पादन वा सेवाको बजार प्रवर्द्धन, बजार विस्तार, विज्ञापन जस्ता कार्यहरू गर्न वा गराउन सक्नेछैन ।”

७६. मूल ऐनको दफा १५५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १५५ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ख१) थपिएको छ:-

“(ख१) विदेशी कम्पनीको संचालकको राहदानीको प्रतिलिपि र कुनै संगठित संस्था वा कम्पनी संस्थापक भए त्यस्तो संस्था वा कम्पनीको संस्थापनाको प्रमाणपत्र र संस्थापना सम्बन्धी लिखत तथा संचालकहरूको राहदानीको प्रतिलिपि,”

(२) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ:-

“(३) उपदफा (१) बमोजिम पेश गर्नुपर्ने लिखतको प्रमाणित प्रतिलिपि पेश गर्दा त्यस्तो कम्पनी दर्ता रहेको मुलुकको कानून बमोजिम प्रमाणित भएको लिखत र त्यस्तो लिखतको नेपाली भाषाको अनुवाद पेश गर्दा नोटरी पब्लिक सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम प्रमाणित प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।”

७७. मूल ऐनमा दफा १५६क थप: मूल ऐनको दफा १५६ पछि देहायको दफा १५६क थपिएको छ:-

“१५६क. विवरण पेश नगरेमा जरिवाना हुने: दफा १५६ बमोजिम विवरण पेश नगर्ने विदेशी कम्पनीलाई शाखा कार्यालय भए सो शाखा मार्फत नेपालमा लगानी गरेको रकम खुलेकोमा सो बमोजिम र रकम नखुलेकोमा चुक्ता पूँजी एक करोड रुपैयाँ भएको कम्पनीलाई हुने सरह दफा ८१ बमोजिमको जरिवाना र सम्पर्क कार्यालय भएमा चुक्ता पूँजी पच्चीस लाख रुपैयाँभन्दा बढि र एक करोड रुपैयाँसम्म भएको कम्पनीलाई हुने सरह दफा ८१ बमोजिमको जरिवाना लाग्ने छ ।”

७८. मूल ऐनको दफा १५९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १५९ को उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ:-

“(४) उपदफा (२) बमोजिम कार्यालयले गरेको निर्णय वा आदेश भए अदालतमा र अदालतले गरेको निर्णय वा आदेश भए सर्वोच्च अदालतमा त्यस्तो निर्णय वा आदेश भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।”

७९. मूल ऐनको दफा १६१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६१ को,-

- (१) दफामा रहेका “कसूर गर्ने व्यक्तिलाई” भन्ने शब्दहरू पछि “रजिष्टारले” भन्ने शब्द थपिएको छ ।
- (२) खण्ड (छ) मा रहेका “परिच्छेद — १८ मा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “परिच्छेद—८ वा १८ मा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
८०. मूल ऐनको दफा १६२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६२ मा रहेका “अदालतले” भन्ने शब्दको सट्टा “रजिष्टारले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
८१. मूल ऐनको दफा १६४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६४ को उपदफा (१) मा रहेका “तीन करोड रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी चुक्ता पूँजी भएको सूचीकृत कम्पनी वा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको कम्पनीले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पाँच करोड रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी चुक्ता पूँजी भएको सूचीकृत कम्पनी वा पाँच करोड रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी रकमको वार्षिक कारोबार गरेको पब्लिक कम्पनी वा सरकारी कम्पनी” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
८२. मूल ऐनको दफा १६६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६६ को उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छ:—
- “(४क) यस दफा बमोजिम मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीको संस्थापक वा सदस्य रहेको कम्पनी वा अरु संगठित संस्थाले मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनी संस्थापना गर्ने वा सदस्यता लिने सम्बन्धमा निर्णय गरी आफ्नो तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्ति नियुक्त गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो कम्पनीले निजको अनुपस्थितिमा काम गर्ने गरी वैकल्पिक प्रतिनिधि समेत नियुक्त गर्न सक्नेछ ।”
८३. मूल ऐनमा दफा १६६क. थप: मूल ऐनको दफा १६६ पछि देहायको दफा १६६क थप गरिएको छ:—
- “१६६क. मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा परिणत हुन सक्ने: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दामासाही सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम दामासाहीमा परेको अवस्थामा बाहेक कुनै कम्पनीले साधारण सभामा विशेष प्रस्ताव

पारित गरी दफा १६६ बमोजिमको उद्देश्य प्राप्तिका लागि मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा परिणत हुन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पारित प्रस्तावमा मञ्जुर नहुने शेयर धनीले कम्पनीको सम्पत्ती मूल्याङ्कन गराई आफ्नो शेयर अनुपातको रकम कम्पनीबाट फिर्ता लिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पारित भएमा त्यस्तो कम्पनीका शेयरधनीहरू मुनाफा विवरण नगर्ने कम्पनीको स्वतः सदस्य हुनेछन् र निजहरूले सदस्य भए पश्चात कम्पनीबाट कुनै लाभाशं पाउने छैनन् ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम परिणत भएको मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीले नियमावली संशोधन गरी स्वीकृतिका लागि पन्ध्र दिनभित्र कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता भएको सार्वजनिक गुठी वा अन्य संगठित संस्थाले चाहेमा त्यस्तो संस्थाको जायजथा दायित्व भन्दा बढी रहेछ भने त्यस्तो संस्थालाई मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा परिणत गरी सम्पूर्ण दायित्व र सम्पत्ति त्यस्तो कम्पनीमा सर्ने गरी कम्पनी संस्थापना गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनी संस्थापना भएपछि गुठी संचालक वा संस्थाका सदस्यहरू स्वतः त्यस्तो कम्पनीका सदस्य हुने छन् र त्यस्तो कम्पनी संस्थापना गर्दा संस्थापकको हैसियतमा रहने छन् ।”

८४. मूल ऐनको दफा १६७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६७ को उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (घ) मा रहेका “पूँजी बृद्धि” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पूँजी बृद्धि, लगानी बृद्धि वा व्यवसाय विस्तार” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) खण्ड (ज) को प्रतिवन्धात्मक वाक्यांशमा रहेको “प्रशासकीय” भन्ने शब्दको सट्टा “संचालन तथा व्यवस्थापन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

८५. मूल ऐनमा दफा १७१क थप: मूल ऐनको दफा १७१ पछि परिच्छेद-२१ मा रहने गरी देहायको १७१क थपिएको छ:-

“१७१क.विद्युतीय स्वरूपमा अभिलेख राख्ने: (१) कार्यालयले कम्पनीबाट समय समयमा प्राप्त हुने नियमावली, सम्झौता, उद्घोषण, विवरण, प्रतिवेदन वा अन्य कुनै लिखतको विवरण विद्युतीय वा डिजिटल स्वरूपमा अभिलेख राख्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अभिलेखको विवरण कुनै मुद्दाको अनुसन्धान वा अभियोजन गर्ने अधिकारी वा अदालतले मागेका बखत उपलब्ध गराउने वा नेपाल सरकारको सम्बद्ध अधिकारीसँग सूचना आदान प्रदान गर्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न सकिने छ ।”

८६. मूल ऐनको दफा १७५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १७५ को उपदफा (१) को खण्ड (घ) पछि देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छ:—

“स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि कुनै कम्पनीको चुक्ता पूँजीको वीस प्रतिशत वा सोभन्दा बढी पूर्ण मताधिकार भएको साधारण शेयर लिएको कम्पनीलाई मुख्य कम्पनी र जुन कम्पनीको त्यस्तो शेयर लिएको हो त्यस्तो कम्पनीलाई सहायक कम्पनी मानिनेछ ।”

८७. मूल ऐनको दफा १७७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १७७ को उपदफा (१) झिकिएको छ ।

८८. मूल ऐनमा दफा १७७क थप: मूल ऐनको दफा १७७ पछि देहायको दफा १७७क थपिएको छ:—

“१७७क.मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा गाँभिन सक्ने: समान उद्देश्य भएको र दामासाहीमा नपरेको मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीहरूको साधारण सभाले विशेष प्रस्ताव पारित गरी एक आपसमा गाभ्ने वा गाँभिने निर्णय गरी कम्पनी गाँभ्न वा गाँभिन सक्नेछन् ।

(२) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानून बमोजिम दामासाहीमा नपरेको कुनै कम्पनीले साधारण सभाबाट विशेष प्रस्ताव पारित गरी मुनाफा वितरण नगर्ने अर्को कम्पनीमा गाँभिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा गाँभिने कम्पनीको शेयरधनीहरू मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीका स्वतः सदस्य हुनेछन् र सदस्यता वापत कुनै लाभांश पाउने छैनन् ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा गाँभिने निर्णयमा चित्त नबुझ्ने शेयर धनीले सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गराई आफ्नो शेयर अनुपातको रकम कम्पनीबाट फिर्ता लिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम कम्पनी गाँभिएमा एक अर्कामा गाँभिएका कम्पनीको दायित्व र सम्पत्ति गाँभिएको कम्पनीमा स्वतः सर्नेछ ।

(६) कुनै कम्पनी मुनाफा वितरण नगर्ने कम्पनीमा गाँभेँदा दफा १७७ मा गरिएको व्यवस्था आवश्यक हेरफेर (मुटाटिस मुटान्डिस) सहित लागू हुने छन् ।”

८९. मूल ऐनमा दफा १७९क थप: मूल ऐनको दफा १७९ पछि देहायको दफा १७९क थपिएको छः—

“१७९क.संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारी: (१) प्रत्येक कम्पनीले आफ्नो वार्षिक मुनाफाको रकममध्ये प्रचलित कानूनमा तोकिए बमोजिमको रकम संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारी (कर्पोरेट सोसियल रिस्पोनसिबिलिटी) वहन गर्ने प्रयोजनको लागि छुट्याई संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारी सम्बन्धी वार्षिक योजना बनाई तोकिए बमोजिम खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खर्च गर्नुपर्ने रकम नतोकिएमा वार्षिक पन्ध्र करोड रुपैयाँभन्दा बढी रकमको कारोबार गर्ने कम्पनी भए वार्षिक खूद मुनाफा रकमको कम्तिमा एक प्रतिशत रकम संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारी वहन गर्ने योजनामा खर्च गर्नका लागि छुट्याउनु पर्नेछ ।

(३) यस दफाको प्रयोजनका लागि वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी मुनाफा रकम आर्जन गर्ने कम्पनीले एक जना संचालकको अध्यक्षतामा कम्पनीको संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारी सम्बन्धी एक समिति गठन गरी त्यसको जिम्मेवारी तोक्नेछ ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानूनमा संस्थागत सामाजिक जिम्मेवारीका सम्बन्धमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस दफाले असर पार्ने छैन ।”

९०. मूल ऐनमा दफा १८३क र १८३ख थपः मूल ऐनको दफा १८३ पछि देहायको दफा १८३क र १८३ख थपिएका छन्ः—

“१८३क.अनुसन्धान र विकासः (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकम भन्दा बढी रकम मुनाफा गर्ने कम्पनीले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने रकमका अतिरिक्त आफ्नो खूद मुनाफा रकमको शुन्य दशमलव दुई पाँच (०.२५) प्रतिशत रकम अनुसन्धान र विकास (रिसर्च एण्ड डेभलपमेण्ट) कार्यका लागि छुट्याउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुसन्धान र विकासका लागि छुट्याएको रकम तोकिए बमोजिमको प्रकृया बमोजिम सम्बन्धित कम्पनीको उद्देश्यसँग सम्बन्धित अनुसन्धान कार्यका लागि खर्च गर्नु पर्नेछ ।

तर आफ्नो कम्पनीको व्यवसाय वा बजार प्रवर्द्धन वा विस्तार गर्ने काममा खर्च गर्न सकिने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम छुट्याएको रकम उपदफा (२) बमोजिम खर्च नभएमा तोकिएको प्रकृया पुरा गरी त्यसरी रकम छुट्याएको तीस दिनभित्र दफा १८३ख बमोजिमको कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१८३ख.अनुसन्धान र विकास कोषः (१) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी एक अनुसन्धान र विकास कोष स्थापना गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा हुने रकम, कोषको संचालन र व्यवस्थापन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

९१. मूल ऐनको दफा १८५ मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा १८५ को,—

(१) उपदफा (१) मा रहेका “एक करोड वा सोभन्दा बढी चुक्ता पूँजी भएको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पब्लिक कम्पनी र पाँच करोड रुपैयाँभन्दा बढी चुक्ता पूँजी भएको कम्पनी” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (४) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश रहेको “सहायक कम्पनीको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सहायक कम्पनीको र कुनै पब्लिक कम्पनीको कम्पनी सचिवलाई

सम्बद्ध कम्पनी र समान उद्देश्य भएको कम्पनी बाहेकको अन्य कुनै प्राइभेट कम्पनीको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (५) मा रहेका “वा बहालवाला कम्पनी सचिवले त्यस्तो नगरेमा वा गर्न असमर्थता देखाएमा संचालक समीतिले त्यस्तो काम गर्न पाउने गरी तोकि दिएको” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

(४) उपदफा (५) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः—

“तर तीन महिनाभन्दा बढी कम्पनी सचिवको पद रिक्त राख्न सकिने छैन ।”

९२. **बचाऊ:** यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत मूल ऐनको दफा १३८, १६१ वा १६२ अन्तर्गतको कुनै मुद्दा कुनै अदालतमा दायर भई विचाराधीन रहेको भए त्यस्तो मुद्दा सोही अदालतले कारबाई र किनारा गर्नेछ ।

९३. **रूपान्तर र बचाऊ:**

(१) मूल ऐनमा ठाउँ ठाउँमा रहेको “प्रवन्धपत्रमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “नियमावलीमा” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(२) यो ऐन वा प्रचलित कानूनमा ठाउँ ठाउँमा रहेका “प्रवन्धपत्र र नियमावली”, “प्रवन्धपत्र”, “प्रवन्धपत्र वा नियमावली”, वा “प्रवन्धपत्र तथा नियमावली” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नियमावली” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि दर्ता भई संस्थापना भइसकेका कम्पनीले प्रवन्धपत्र र नियमावलीको प्रयोग गर्न सक्ने छन् र सोही बमोजिम कम्पनीको संचालन गर्न सक्नेछन् ।

तर त्यस्ता कम्पनीले जुनसुकै बखत नियमावली संशोधन गरी प्रवन्धपत्रमा रहने विषयहरू नियमावलीमा समावेश गर्न वा यस ऐन बमोजिमको नियमावली पारित गरी स्वीकृतिको लागि कार्यालयमा पेश गर्न सक्नेछन् ।